

НА РУБЯЖАХ СЯМИГОДКИ

На Мінскім аўтамабільным заводзе па ініцыятыве грамадскіх арганізацый быў устаноўлены пераходны Чырвоны сцяг імя ХХІІ з'езду КПСС для ўзнагароджання іх чыноў-пераможцаў у спартовай гонцы.

Ідэя падаваць вынікі сацыялістычнага спаборніцтва за люты. Пераможцаў рабочых інструментальна цэха пачаснае меца займае ўдзякі камуністычнай працы Віктар Іванюк.

Праца ў аўтамабільнай прамысловасці — гэта высокае якасць дэталасці, і Віктар Іванюк, якому вы бацьце на здзяку за вымкненне зубоў шасці, сістэматычна выконвае план на 140—150 працэнтаў пры высокай якасці апрацоўкі дэталей.

Удзякі камуністычнай працы Віктар Іванюк разам са сваімі сябрамі па цэху старэйшым майстрам гаражы штатпаў П. Ежычым, токарам участка нармалей Е. Карчужанскім і многімі іншымі абавязаны не выпускаць з цэха пераходны Чырвоны сцяг імя ХХІІ з'езду КПСС.

Фота Ул. КРУКА.

ПРАЛЕТАРЫН УСІХ КРАІН, ЯДНАЙЦЕСЯ!

ЛІТАРАТУРА І МАСТАЦТВА

ОРГАН МІНІСТЭРСТВА КУЛЬТУРЫ І ПРАУЛЕННЯ СЯЮЗА ПІСЬМЕННІКАў БССР.

№ 25 (1559)

Аўторак, 28 сакавіка 1961 года

Цана 4 кап.

ГЭТАЯ СЦЕЖКА СТАНЕ ШЫРОКАЙ ДАРОГАЙ!

Пазнаёміўшыся з перадавымі артыкуламі гэтай газеты «Някая гэтая сцэжка стане шырокай дарогай», мы абмеркавалі ў партыйнай арганізацыі тэатра нашы далейшыя меры пераўтварэння. На гэтым мерапрыемстве па пытаньнях, закранутых у ім, Калетнік тэатра падтрымаў ініцыятыўу купальняў. У бліжэйшы час народны артыст БССР А. Ільішчын выступіў у спектаклі «Вывабачыце, калі ласка!», які з'яўляўся адзіным на сваёй сцэне. Палацкі народны тэатр; народны артыст БССР А. Шалей рыхтуецца да ўдзелу ў спектаклі «Рэзюмэ» ў Аршанскім народным тэатры клуба чыгуначнікаў.

Як ужо гаварылася, на нашы спектаклі прыязджаюць артысты народнага тэатру. Партыйная арганізацыя тэатра будзе, пера-перша, клапаціцца, каб яны прыязджалі часцей, па-другое, дамагацца, каб гэтыя сустрачкі самодзейных артыстаў у прафесійна-навуковай форме дапамогі дасць агульнаму тэатру больш дэмагійна, сапраўды творчы.

Раней чым паглядзець у гэтых спектаклях, нашы госці будуць прысутнічаць на рэпетыцыях, паслядзеньных мастацка-навуковых саветах, абмеркаваннях прэміяў і г. д. Дунаеў, такіх формаў дапамогі дасць агульнаму тэатру больш дэмагійна, сапраўды творчы.

Вырашана таксама сіламі нашага калектыву дапамагчы Палацкаму народнаму тэатру, які ў гэтым годзе дае спектаклі. Рэжысёр Б. Браганаў паставіў у Віцебскім народным тэатры клубе мясцовай прамысловасці спектакль «Горад на зольку». Акрамя творчай дапамогі, наш тэатр мае магчымасць дапамагчы самодзейным калектывам і матэрыяламі.

Палацкі. Багушэўскі народны тэатр у гэтым атрымаў, а Пастэйскі неўзабаве атрымае дэкарацыі, рэжысёр спектакляў, якія ўжо адправілі на наладжванне. Мы марым, што і іншы тэатры могуць зрабіць тое ж самае.

Мы разумею, што калектывы яшчэ зрабілі не ўсё, што здолелі б, мы будзем шукаць новыя і больш дэмагійныя формы, бо дапамога самодзейнасці, — закончыў гутарку І. Дорскі, — адна з неадкладных задач, якія мы ставім перад сабой напярэдадні ХХІІ з'езду нашай партыі.

ГЕРОІ НАШЫХ ДЗЁН

У гэтай жанчыне твар густа спісаны зморошкі і ў той жа час малады. Моладу яна ўсміхаецца. Моладу глядзяць не жаўныя блакітныя воўчкі. Ды і па гадах яна не старая. Ёй ідзе сорак чатыры...

Размаўляючы з жанчынай, глядзячы на яе і думаю: «Толькі ў цяжкіх мінулых твае зморошкіны наводзяць на цябе старасць. Мусіць, так было некалькі гадоў назад, калі ты толькі перайшла на астаючую, дыкую там адзіную — на заняўшую, закінутую ферму».

У кожнай са зморошчак, якімі ўсе яны гэты твар, — сваё мінулае, сваё гісторыю. А ўсе яны разам — апавесць пра нягледзячы, а сапраўды жыццё, апавесць хвалюючая і непаўторная.

Лёс Марыі Барысавы Карнушкі агульна з лёсам нашай краіны. Нават нарадзілася яна ў адным і тым жа семнацатым годзе. «Табе, Марыя, можна і метрыку не выпісваць, — і без яе памятаў будзем, калі ты нарадзілася», — жартаваў, нахліпнуўшы над нованароджанай сямінаўскіх баян Барыс Калеў.

«Станавілася на ногі краіна Савецкай, падарвала і Марыя. А калі па ўсёй Сямінаўскай пайшоў з вуснаў у вусны новае слова «калас», Марыя ўжо ішоў семнацатым год. Яна думала пра сваё месца ў жыцці. У гэты незабыўны дзень і пачалося першыя жыццё. Як адной з першых каласных актывістак, Марыя пераправіла стайку трактарысцкай. Затым яна была брыгадзірам трактарнай брыгады.

Памятае, дапамагла ў полі трактарыстаў завісі матор. І раптам трымаючы крык: — Вайна!

Мабыць, гэты крык і пакінуў першую зморошчанку на твары. Вайна адбывалася ў яе мужа, брата, многіх дзяўчоў. А колькі перанесла нягод. Ды хіба вызначыць той рахунак, які можна прад'явіць вайне Марыя?

А калі сямінаўскія жанчыны і дзеці (мужчыны ў вёсцы не было) сабралі на свой першы сабражаны сход і пачалі вырашаць, калі ж вылучыцца ў раёна, харавыя і танцавальныя калектывы Маладзёжна, хоры Беларускага аўтазавода і калгаса імя Дзяржынскага Мінскага раёна і іншы.

Артысты П. Мілюта, А. Контраў дапамагалі хору Случка раёнага Дома культуры. Яны ж правалі некалькі спеваў і ў удзельніках хору калгаса «Прамень камуны».

Дапамогу хору Уздзянскага раёнага Дома культуры галоўны хармэйстар нашага тэатра А. Кагэдэў. Ён правёў і ў ім некалькі рэпетыцый.

З дапамогай артыста П. Дзінісавы ў Барысавы быў створаны дукан аркестру. Доўгі час кіруе танцавальным калектывам пры Барысавым раённым Доме культуры саліст балета Е. Карпю.

Старэйшая салістка, персанальная пенсіянерка В. Валчанеўца консультаваў балетіста Беларускага аўтамабільнага завода.

Нашы сувязі з мастацкай самодзейнасцю яшчэ больш будуць пашырацца.

В. БОБРЫКАЎ, сакратар партарганізацыі Тэатра оперы і балета.

ЯК СОНЦА ў КРОПЛІ

Старэйшай калгасе, — выбар выпад на Марыю. Марыя Барысаву ўзялася за справу. Ад калгаса ж вайна пакінула толькі адну назву. Як кажуць, не было ні кала, ні дзяржа. Дзяржа чым магла, тым дапамагла. А затым Марыя сказала: прыйшлі мужчыны з фронту, някая яны кіруюць, а я пайду на самую цяжкую работу.

І пайшла. І ў агароднай брыгадзе працавала, і цялят вырошчвала. Затым вылучыла Марыю Барысаву за гадзінцай фермы. Тут яна як бы знайшла яшчэ адно прызначэнне.

«Карнушніцкая гвардыя» (так пачалі называць сямінаўскіх дзяржаў) трымаў заважана першынства ў калгасе, а калгас выйшаў па вытворчасці малака на першае месца ў раёне. Калі райком партыі на нарадзе перадаваў уручкі калгасу пераходны Чырвоны сцяг, старэйшая артыстка імя Леніна Алексій Шуквеці запяўляла Марыю Барысаву:

— Ну дык як, Барысаву! Яна разумела, што мае на ўвазе старэйшая.

— Загадзела, Алексій Іванавіч, ці проста раіла?

— Проста раіла. Прыняла Марыю Барысаву ўсе фермы, якія былі ў Гаралдцы. Прыгледзлася бліжэй да сваёй новай гаспадаркі. Са 107 кароў звыш 40 былі старыя, без зубоў. Амаль столькі ж было ялаўчых. Не лепш выглядалі і свіні.

— А дзе чырвоны куток? — запытала Марыю Барысаву ў дзяржа. Жанкі перагаворыліся: «Быў некалькі».

З неяснымі думкамі Марыя Барысаву аярталася вечарам дамоў, у Сямінаўку, старалася не думаць аб ферме. Трэба было супакоіцца. Як заўсёды ў такім выпадку, яна пачынала думаць пра сына Яўгена. Яму толькі семнацаты год, а ўжо мае першы спецыяліст — трактарыста, шэфіра і токара.

Назаўтра Марыя Барысаву прыйшла на ферму са шпалерамі.

— Пачынаў будзе з чырвонага кутка, — сказала дзяржа.

Дзяржа неадвільна паглядзела на Марыю Барысаву і размысліла хто куды. Давялося адной утрымаваць чырвоны куток. Паглядзела-паглядзела і збоку дзяржа і сталі падыходзіць на дапамогу. Спачатку — Настася Мельніца, за ёй — Ульяна Кордзі, за ёй — Ганна Хількевіч. Прыгледзілі чырвоны куток, крэсла, тумбачкі, літаратуру.

Прышло калі дзень месіла. Жанкі не звартаючы ўжо на Марыю Барысаву афіцыйна на «я», а проста гаворачы: «Ты, Барысаву». Яны пераказвалі, што і дакладную аплату ім будзе вылажаць уручкі, што куды для жыцця будуць адпусціцца як мае быць.

І ў самой Марыі Барысавы зноў моладу свеціцца вочы. Дзіва што! Такі экзамен вытрымала, яшчэ раз пераказвала, што любя сапраўд пад сілу, калі працаваў дзяржа, калектыву.

На сходзе ў Гаралдцы меркавалі, каго паслаць дзупатам у абласны Савет. Некалькі чалавек у адні голас казалі: «Барысаву!» Марыю Барысаву Карнушніку? У дзень выбараў усё аддалі за яе свае галасы.

Не цяжка здагадацца, у чым скарот маладосці Марыі Барысавы. Яе ранішняя сонца ў кроплі расы, свеціцца ў яе лёсе суровы, але светлы лёс Рэвалюцыі. Свеціцца і называе яе той зайдзёнай маладосцю, якая непадладна часу.

А. ВЯРЦІНСКІ.

Гарачоўскі раён.

ПЯТЫ КАРАБЕЛЬ-СПАДАРОЖНІК ПРАКЛАДВАЕ ШЛЯХ ЧАЛАВЕКУ ў КОСМАС

Паведамленне ТАСС

У адпаведнасці з планам работ на даследаванні касмічнай прасторы, 25 сакавіка 1961 года, ў Саюзнай Савецкай Рэспубліцы на арбіту вакол Зямлі выведзены пяты карабель-спадарожнік.

Асноўнай мэтай запуску з'яўляецца далейшая апрацоўка канструкцыйнага карабля-спадарожніка і устаноўлены на ім сістэмы, прызначаныя для забеспячэння жыццядзейнасці чалавека пры налёце яго ў касмічнай прасторы і вяртанні на Зямлю.

Карабель-спадарожнік рухаўся па арбіце, блізкай да кругавой — перыяд абарачэння 88,42 хвілін, вышыня перыгея — 178,1 кіламетра, вышыня апогея 247 кіламетраў ад паверхні зямлі і нахіленне арбіты да плоскасці экватара 64 градусаў 54 хвілін.

Вага карабля-спадарожніка 4,695 кілаграмаў без уліку вагі апошняй ступені ракеты-носьбіта. На карабель-спадарожніку была устаноўлена кабіна з паддоследнай жыллёй — сабакам «Зорчак» і іншымі біялагічнымі аб'ектамі, а таксама тэлеметрычнай і тэлевізійнай сістэмай, радыёсістэма

для трэкторных вымярэнняў і апаратура радыёсвязі.

Бартавая апаратура карабля працавала ў палёце нармальна. Пасля выканання намечанай праграмы, даследаванні карабель-спадарожнік у той жа дзень па камандзе зрабіў паспяховы спуск з арбіты вакол Зямлі і прыземліўся ў задзеянае раёне.

Павярхня абследавання карабля-спадарожніка, які прыземліўся, паказала, што паддоследная жыллё адчувае сябе нармальна.

У выніку праведзенага запуску пятага саветскага карабля-спадарожніка і паспяховага спуску яго з арбіты атрымана вялікая колькасць каштоўных даных як аб рабоце канструкцыйнага карабля і яго сістэмы, так і па характары ўплыву ўмоў палёту на жыццё арганізма.

У цяперашні час праводзяцца вывучэнне і апрацоўка гэтых даных. Над біялагічнымі аб'ектамі, якія зрабілі палёт, устаноўлена нагляд.

Хата-мазанка? ДОБРА!

Даўно наша грамадства ўзімае пытанне аб перадачы калгасных лясных масіваў дзяржаве. Відаць, такая перспектыва палюхаў многіх старэйшых сельскагаспадарчых арцель.

«А што, калі і сапраўды забяруць ад нас лес? Навошта, каб ён «прападаў», — думалі яны і старэйшыя вынішчы са свайго «зелянага сярба» ўсё, што толькі можна. Высякаюць яго на жэркі, слупкі, штакетнікі і г. д.

І не дзіва, што ў калгасе нашай рэспублікі амаль не засталася спелага лесу.

Старэйшы многіх арцель і калгаснікі даўно абавязалі парог раённых і абласных арганізацый у пошуках будаўнічых матэрыялаў.

«Выручайце! Трэба будаваць, а лесу няма», — пішчы яны і ў рэспубліканскія ўстановы.

Дзіва чую такую трымовую сягоння. На тэрыторыі амаль кожнага калгаса можна знайсці пясчак, трай, шчыбен, гліну, камень, шлак, будынікі з такіх матэрыялаў пабудаваныя, вострыявалі. Больш таго, затраты грашовых сродкаў на іх узяццё і ў параванні з пабудовамі з дрэва, як паказала практыка, зніжаюцца на 50—60 працэнтаў.

У апошні час у малалічэсных раёнах рэспублікі забаронена арганізацыям «Міжкгалгасбуд» выкарыстоўваць лес на спены жылых будынкаў, грамадскіх і жылгаспадарчых пабудоваў.

Анак у многіх раёнах знаходзіцца сельскагаспадарчы арцель, якія выдзіць будаўніцтва сваімі сіламі. Гэта пераважна тыя гаспадаркі, дзе ёсць яшчэ спелы лес.

Будаўніцтва на вёсцы з кожным годам узрастае. Яно патрабуе ўсё больш і больш дэталей з дрэва. Неўзабаве мы можам апынуцца ў такім стане, што дзяржава прывозіць лес за тысячы кіламетраў для аконных рам, дзвярэй, крокваў, бэлэк...

Паўночна-заходняя частка рэспублікі надзвычай багатая на камень. Хто быў, напрыклад, на Бягомльшчыне, Ашмяншчыне ці Мядзельшчыне, той, відаць, не раз задумваўся пра гэтыя багаты, якія ляжаць па-абодна дарогі і якімі ўсеяна поле.

Валуны самых розных форм і памераў даводзіцца аб'язджаць на прасялячых дарогах Смаргонскага раёна. Яшчэ ў мінулыя стагоддзі тут на хутары Кушляны беларускі пазт Францішак Багушэвіч пабудоваў з каменя і гліны калянішню, якая захавалася да нашых дзён.

Гэтым самым, як расказвае памеснік пазта Станіслаў Канстанцінавіч Альхімовіч, Ф. Багушэвіч хацеў паказаць сям'і, што будаўніцтва з такіх мясцовых матэрыялаў дасць магчымасць захаваць нашы лясныя багаты, ачысціць ад каменя палетнікі. І вельмі шкада, што праўдзінна калгас імя Жданова не выкарыстоўвае лесу слухай парад свайго зямляка.

Тры гады назад побач з мураванай калянішню, якую калісьці пабудоваў Ф. Багушэвіч, арцель пабудавала з лесу ачурна і іншыя грамадскія будынікі.

Усе мы памятаем, з якой палымняй прамовай у абарону «зелянага сярба» і за шырокае выкарыстанне ў будаўніцтве мясцовых матэрыялаў выступіў на ХХІІ з'ездзе КПБ Якуб Колас. «Гаварылі, гаварылі, народны пазт. — Узялі сабе, што мы ачысцілі нашы палі ад каменя, ад шматпудовых валуноў. Што ж меілі мы ў выніку гэтай вайкі, карыснай і дужа патрэбнай працы? Мы пазалічылі б урадлівысць засмечаных каменямі палёў сама меней працітну на 50. У нас быў бы створан вялікі фонд будаўнічых матэрыялаў — для пракладкі дарог, для брукіравання вуліц у гарадах і сёлах, да таго ж з каменя можна нарабіць брусчаткі. Камень — даскаваны матэрыял для забудавання скаціных дзвярэй і розных памішаняў у якіх жылы і складалі для сельскагаспадарчых палёў. А будынікі, узведзеныя з каменя, вешыя, трымаюцца, не паддаюцца пажару. Апроч усяго, мы далі б кожнаму вясельню перадашым многалічым лясам».

На жаль, мы яшчэ мала звяртаем увагу на каштоўнае будаўнічае багатае, якое ў нас разваліцца ў нас пад нагамі. У свой час ішла кампанія па ачышчэнні палетняў ад каменя. Аднаго зго звалі ў крушні, другі — ім засыпалі гаі, выбоіны, на дарогах, трэці — кідалі яго ў стаяныя кар'еры. Праўда, былі (яны і цяпер ёсць) руплівыя гаспадары, якія ставіліся да каменя як да

каштоўнага будаўнічага матэрыялу.

На тэрыторыі Старобіншчыны ў параванні з многімі раёнамі Гродзенскай і Віцебскай абласцей не так і можа вальсцае камяні. Тут праўдзінна калгас «Чырвоны пуцілавец» нават пайшоў адрату наўдзімні грашмы за камяні, дзе б ты яго ні сабраў. Сельскагаспадарчы арцель прымяняла гэты матэрыял на будаўніцтве школы, клуба і многіх іншых грамадскіх будынкаў.

За апошнія гады ў рэспубліцы сям-там з'явіліся жылыя дамы з фібралітавых пліт, з грунта-блокаў, гліна-плешчавых і інш. Праўда, на вёсцы пра іх мала хто ведае. А гліна-блокі і саманнае будаўніцтва атрымлівае падтрымку толькі пры ўзвядзенні жылгаспадарчых, культурна-бытовых і грамадскіх пабудоваў у калгасе.

Чаму ж індывідуальныя забудовышчы пагарджаюць такім выгадам і танным метам будаваў? Многія калгаснікі перакананы, што хатня-мазанкі на ўмовах Беларусі сабе не апраўдаюць.

У нас зашліне шмат вілгачы. На Украіне справа іншая. Там не так часта ідуць дажджы, — разважае забудовышчы.

Такія довады зусім не абгрунтаваны. Напрыклад, у цэнтральнай частцы Украіны, Кіеўскай вобласці, та-давае колькасць ападкаў у сярэднім складае 500—600 мм, а ў Гомельскай і Мядзельскай абласцях — 550—600 мм.

Выходзіць, амаль няма «вілгачы» розніцы. Мы проста прывыклі да веку ў век будаваць усё з дрэва і лічылі, што інакш нельга.

Адсутнасць дадэснай прапаганды (лексікі, гутарак, нагляднай агітацыі, літаратуры) — востры ў значнай меры, на нашу думку, стрымлівае шырокае прымяненне танных мясцовых матэрыялаў у жылгаспадарчым будаўніцтве на вёсцы.

У сельскай, у калгасных клубах чытаюцца лекцыі на самыя разнастайныя тэмы. З расказамі аб сваім вопыце працы часта выступаюць перадавыя сельскагаспадарчыя вытворчасці. Аб музыцы, мастацтве і літаратуры вядуць размовы работнікі нашых творчых калектываў.

А што называе спецыялістаў, які б выступаў перад калгаснікамі з папулярнымі лекцыямі пра перавагу гліна-блокіных, шлакабетонных і іншых жылых будынкаў з мясцовых матэрыялаў над драўнянымі? На жаль, такіх прыклад няма знайсці.

Не так даўно ў клубе калгаса імя Ільіна Быхаўскага раёна зашла гутарка аб патрэбах забудовышчы. Уся размова звядзлася да аднаго: каго дастаць лес. Калі калгаснік вырашыў паставіць новую хату, дык яму даводзіцца пісаць заяву ў сельскі Савет, праўдзінна арцель, у райвыканком і г. д. І ўсюды ён проціць сваяго толькі на капітальны рамонт драўнянага старога будынка. На-забравшы адулоў па крыху лесу, забудовышчы пачынае ставіць дом, падчас нават і не такі, які б яму хацелася.

— А гліна? — падказваў яму. Чаму б яе не вырастаць? Яна ж у нас на кожным кроку ёсць.

— Навучыце, пераканайце, што гэта добра, дзякуй скажам, — адказвае калгаснікі.

І сапраўды, яны маюць рацыю. Трактарыст арцель Іван Букетаў першы і пакуль што апошні ў калгасе адважыўся паставіць дом са шлакабетону. Два гады чалавек яго будзе, а вывеў толькі адны сены.

— Усё даводзіцца рабіць самому «на вока»! — пратэставаў і, весті разлікі, — расказвае ён. — А цяпер вольна ламаю гаю, як паставіць кроква, дах, дзе дастаць лес на вокны, дзверы, столь, падлогу...

(Заканчэнне на 3-й стар.)

22 падшэфных калектывы

У перадавых артыкулах газеты «Літаратура і мастацтва» «Някая гэтая сцэжка стане шырокай дарогай» узяты важныя пытанні, якія хваляюць і калектывы Тэатра оперы і балета. Мы таксама, як і купальняў, узначалім творчую дапамогу мастацкай самодзейнасці.

Вялікае месца ў нашых абавязаннях, прысвечаных ХХІІ з'езду партыі, займаюць творчыя справы: злучыць тэатра на вёсцы, на прадпрыемствах і новабудовах Мінска і рэспублікі, культурнае шэфства над часткай Савецкай Арміі і інш.

Па спецыяльна падрыхтаванай праграме мы дадзім у калгасе і саўгасе не менш шасцідзесяці канцэртаў. Арганізуем кансультацыйную дапамогу мастацкай самодзейнасці.

Каб практычна дапамагчы аматарам, тэатр узяў шэфства над дваццаццю самадзейнымі калектывамі, сярод якіх — хор калгаса «Прамень камуны» Случка раёна, хор і аркестрава група Дома культуры тэатра і іншыя.

Публікі, культурнае шэфства над часткай Савецкай Арміі і інш.

Па спецыяльна падрыхтаванай праграме мы дадзім у калгасе і саўгасе не менш шасцідзесяці канцэртаў. Арганізуем кансультацыйную дапамогу мастацкай самодзейнасці.

Каб практычна дапамагчы аматарам, тэатр узяў шэфства над дваццаццю самадзейнымі калектывамі, сярод якіх — хор калгаса «Прамень камуны» Случка раёна, хор і аркестрава група Дома культуры тэатра і іншыя.

Публікі, культурнае шэфства над часткай Савецкай Арміі і інш.

Па спецыяльна падрыхтаванай праграме мы дадзім у калгасе і саўгасе не менш шасцідзесяці канцэртаў. Арганізуем кансультацыйную дапамогу мастацкай самодзейнасці.

ПЕРАСОЎНЫЯ ВЫСТАЎКІ, ВЯЗНЫЯ ЛЕКТОРЫ

Апрача таго арганізуюцца вынічныя лекторы на заводзе аўтамабільнага завода, дзе супрацоўнікі музея працягваюць цыкл лекцый «Будні мастацтва».

І. ПАНЬШЫНА, намеснік дырэктара па навуковай частцы Дзяржаўнага Мастацкага музея БССР.

Апрача таго арганізуюцца вынічныя лекторы на заводзе аўтамабільнага завода, дзе супрацоўнікі музея працягваюць цыкл лекцый «Будні мастацтва».

І. ПАНЬШЫНА, намеснік дырэктара па навуковай частцы Дзяржаўнага Мастацкага музея БССР.

Апрача таго арганізуюцца вынічныя лекторы на заводзе аўтамабільнага завода, дзе супрацоўнікі музея працягваюць цыкл лекцый «Будні мастацтва».

І. ПАНЬШЫНА, намеснік дырэктара па навуковай частцы Дзяржаўнага Мастацкага музея БССР.

Апрача таго арганізуюцца вынічныя лекторы на заводзе аўтамабільнага завода, дзе супрацоўнікі музея працягваюць цыкл лекцый «Будні мастацтва».

СВОЕЧАСОВА І СЛУШНА

У артыкуле В. Шапіля «У дарослага — сумігдзінны рабочы дзень. А ў школьніка» («Літаратура і мастацтва» ад 10 сакавіка г. г.) узятая велікая прычына: пытанні аб прамернай нагрузцы школьнікаў.

Дадзены нашай інстытута паказваюць, што амаль палову вучняў старэйшых класаў мінскіх школ бывае штодзёна, на снежным паверху ўстае ад 20 да 40 хвілін. Калі 30 працэнтаў старшакласнікаў кожны дзень не даспявае ад 30 да 90 хвілін. Амаль трэцяя частка не паспявае выканаць хатняе заданне. Аўтар артыкула справядліва сцвярджае, што адна з галоўных прычын гэтага — перагрузка навучальнага плана.

У беларускіх школах нашай рэспублікі, апроч роднай мовы, вывучаюць і рускую. Аднак нешта да пэўнай сеткі ўрокаў, прынятай у школах РСФСР, механічна дадаваюць некалькі гадзін. Спраўды, праграмы і падручнікі на многіх прадметах без вялікай школы для справы можна скараціць. Адавадзіла павялічыць скарачэння і вучэбны план.

Вучні 4 класаў засвоілі сваю праграму пры 26 уроках на тыдзень. Чаму ж у сёлетнім навучальным годзе спатрэбілася ўвесці для іх яшчэ тры ўрокі? На наш погляд, у гэтым няма неабходнасці.

На жаль, перагрузка школьнікаў ідзе не толькі ад вучэбнага планаў. У многіх школах рэспублікі залішне павялічваюць хатняе заданне. І чаго толькі не прыдумваюць некаторыя настаўнікі. Дзеці для атрымання іграшкі задуваюць на дом шмат задач і прыкладаў па матэматыцы, па мовах і літаратуры — спісваюць прэмерныя вылікі практыкаванні, пішчы груэвастыя сачыненні.

Залішне перагружаюць дзяцей і многія выкладчыкі біялогіі. У школах шырока распаўсюджаны «рабочыя сшыткі» па прыродназнаўству, у якіх школьнікі, апроч запісу розных назіранняў... капіруюць малюны і падручнікаў.

Вучні некаторых класаў 49-й сярэдняй школы Мінска, па анікетных дадзеным, да ліку самых цяжкіх дзяцей у адносінах да хатняга задання. Па малюнкам вучняў давалі заданне зрабіць макет загалоўка ў навісненую газету. Для многіх школьнікаў гэта аказалася больш цяжкім, чым заданні па мове ці матэматыцы. Настаўнікі ўхіляюцца даваць хатняе заданне нават па спецах і фізікультуры, па перапісванні нот і завунавочна вершаў і г. д.

«Нішчытаць» і «творчасць» гэтых педагогаў, як правіла, нікім не кантралююцца.

Да ўсяго гэтага ў школьніка ёсць і пазакласная нагрузка. Пасля пільнага ўрокаў яны дазваджаюць прымяніць думку ў папярэдняй, «гаварыць» гаварыць, піянерскіх зборах, занятках гурткоў, рапэтычных, пасяджэннях. Работа

гэтай велікай слаба регламентуецца і навукамі чынам не абмяжоўваецца.

Напрыклад, у 3-й сярэдняй школе Гроўня вучні восьмага класа нават праводзяць паліграфічныя для вучняў сёмага класа аб выніках студэнцкага пленума ЦК КПСС.

Павядаляючы аб гэтай паліграфічнай на старонках «Настаўніцкай газеты» ад 22 сакавіка г. г., класны кіраўнік А. Фінкель міжволі прызначае: «Часамі нам здавалася, што выступае не чатырнаццацігадовы хлопчык, а дарослы чалавек». Ці падумаў класны кіраўнік, колькі сіл і часу трэба патраціць падлетку, каб публікацыя выступіла з такім аказаным павядленнем?

Калі вернемся А. Фінкелю, дык сваім паліграфічным і яны давалі вучням 7 класа да таго, што тыя, апроч піянерскіх заняткаў, чытаюць цэнтральную, рэспубліканскую і сваю абласную газету, і не проста чытаюць, як мы, дарослыя, а ўсе яны чытаюць, «дзе каротка запісваюць факты, афарызмы, цытаты, лічбыныя дадзеныя і іншы». Сшыткі гэтыя, «каб пазбегнуць непрыемных сурпрызаў», правараюцца... старшай савета атрыда і старшым класам!

Навоста «Настаўніцкай газет» павядаляючы такім метадом пазакласных заняткаў, якія вядуць да неадпаведнай перагрузцы школьнікаў?

Шмат раз звальняючы аднаго вучня, справу з хворай галава на здаровую. І гэта ўпарта не забываюць органы народнай асветы. Калі педагог не здолеў навучыць таго ці іншага школьніка, дык да яго «спрабуючы» (адавадзіла) «або ўспынаючы» аднакласніка, у Самажвалаўскай сярэдняй школе Мінскага раёна класны кіраўнік ўпарта дамагаецца ад вучняў-эпітэтаў, чаму іх «падшыфны» так і не выправілі двоек па географіі і нямецкай мове?

Дамалючы аднаго вучня — свята абавязак педагогаў. Навоста ж такі школьнік абавязак дарослых ускладае на маленькія плечы дзяцей? Што ж не час Міністэрства асветы БССР выказаць анікетны сваю пазіцыю ў гэтым пытанні. Бо дабрахавотнасць у гэтым «эфітэце», бо даправа, няма ні кроплі.

Далей, самаабслугоўванне ў школах. Гэта справа патрабная і правільная. Яно не прыводзіць да перагрузкі дзяцей толькі пры добрай і владжывай арганізацыі. У дырэктывах па ўзвядзенню самаабслугоўвання ў школах дадзена шырока, ўкараніць гэтую тэхніку — павялае, павялае і г. д. А ў многіх школах вучняў пакідаюць не далі нават простых пільна — ануцятармалінаў, якія маюць прыбраважыцца. У 2-й сярэдняй школе Маладзечна пад выгя-

дам самаабслугоўвання вучні павіны падасці да печу пільна са школьнай пільна. Такое «самаабслугоўванне» ілікімі інструкцыямі не праугляджана.

Перагрузка школьнікаў выклікае не толькі вялікае колькасцю ўрокаў, хатніх і пазакласных заданняў, але і рознага роду парушэннямі гігіенічных патрабаванняў да навуцальнага рэжыму ў школе.

Як вядома, працэдурынась школьнікаў на працягу навучальнага года не заўсёды адпавядае. Пасля невялікай «раскідкі» ў пільнае, дзеці энергічна працуюць у аўторак і сераду. У наступныя дні іх працэдурынась значна зніжаецца. А вось у Краснянскай сярэдняй школе Маладзечанскага раёна, у 2-й сярэдняй школе Маладзечна вучні многіх класаў маюць больш лівія ўрокі ў аўторак і сераду, чым у чацвер і пятніцу.

Урокі працы і фізікультуры даюць магчымасць дзецям пераклачыцца з разумовай працы на фізічную і ў нейкай меры спрыяюць адпачынку. Гэтыя ўрокі метагэдня ставіць у другой палове дня, па магчымасці ў другой палове тыдня. Фізікультуру ўносяць у расклад адпаведна, а працу — строннымі ўрокам. У некаторых школах урокі працы і фізікультуры часта ставіць у пачатку рабочага дня, у першай палове тыдня.

Урокі фізікультуры звычайна, ўрокі працы ставіць стронна. Другая паловы тыдня непазбежна загрузжана больш цяжкімі ўрокам.

У многіх школах перапынкі паміж ўрокам змяняюць да пільна хвілін замест дзесяці, якія — да дзесяці — пільна хвілін замест дзесяці — трыццаці. Пры такіх перапынках дзеці не паспяваюць адпачываць, класы нельга прэвэтыць, школьнікі абаводзяць занадта паспешліва.

Спасылкі на тое, што перапынкі скарачаюцца ў сувязі са шматгуманітэнымі заняткамі, — усямі неабгрунтаваны. У мінусам навучальнага года 64-й і 65-й сярэдняй школы Мінска працавалі ў адну змену, а перапынкі ўсё роўна скарацілі. Сёлету ў адну змену праводзіць заняткі 57-й школы. Ва ўсіх іх перапынкі скарачаны. Належнага кантралю за перапынкамі няма, і кожны сам сабе закідае галаву.

Стамляюцца дзеці некаторых школ і ад таго, што ім не старым нармальных гігіенічных умоваў для заняткаў.

Адзельце 5-7 гадзін за сталом нядаля і даросламу, няват і на мяжкім крэсле. А як дзіцяці, калі

яму падсунулі парту не па росту, а вузенькай лавачкай, без спіні?

У школах рэспублікі велікі многа дрэнных парт. Размеркаваны парты розных памераў па школах іх пільна. З-за няправільнага размеркавання класаў на альных і тых жа партых сядаюць уладзе старшакласнікі, а вучары — вучні пачатковых класаў.

Нельга сказаць, што Міністэрства асветы БССР не займаецца гэтым пытаннем. Загадзі, інструкцыі і ўказанні ў школы разаслала нямаля. Але ўсё гэта засталася па-на кантралю.

А за правільнае вырашэнне праблемы вучэбскай мэблі ніводзім дырэктар школы ў рэспубліцы не азначаны. І ніводзім дырэктар школы не пільнаваны за абавязавым стапільнем да дырэктара Міністэрства.

Ды і само Міністэрства асветы БССР аб здароўі дзяцей не клопацца, як трэба было б. Вось найбольш яркія факты. Дзяржаўны агульнаасветны стандарт на школьную парту зацвердзіла дзесяць год назад. У 1952 г. Міністэрства асветы РСФСР выдала альбомы з чарчымі стандартнага парты. А ў нашай рэспубліцы ўсё працягвалі вырабляць парты па старых чарчыхах. Мала таго, у 1955 г. чарчым не-стандартных парт перавыдалі і зноў разаслалі па раёнах. І толькі па пратэсту нашага Інстытута ў канцы мінулага года непрыгодна чарчым былі ліквідаваны і заменены новымі. Колькі ж нестандартных парт было зроблена пад непасрэдным кіраўніцтвам самога Міністэрства асветы БССР!

За дзень гадзі ў Мінску пабудавана 13 новых тыповых школ. І ва ўсіх гэтых школах паставілі нікуды не вартыя вентыляцыйныя рашоткі.

Ва ўсіх тыповых школах, пабудаваных за апошнія дзесяці, у асноўным вынішлі са строю французскія заватары «Амгга», і класы нельга прэвэтыць.

З-за такіх прыкрых непаздаў школьнікі нярадка змяняюцца ў пільнах класах з дрэнным, цяжкім вэнтам. І размова пра гэтыя непаздады вядзецца даўно. Нема яшчэ і інструкцыі аб рэжыме паветра ў школах.

За апошнія гады ў праграмы ўсіх пачатковых класаў унесены каштоўны і патрэбны раздзел «Клопаты пра здароўе». Адавадзіла навучальныя матэрыялы ўключаюць у кігі для чытання «Родная мова», выдзелены ў РСФСР.

Што ж зрабіла Міністэрства асветы БССР? У праграмы раздзел «Клопаты пра здароўе» ўключалі, а вучэбныя матэрыялы з кігі для чытання выкінулі.

У кігзе «Родная мова» — для 3-х класаў, напрыклад, ёсць пільны дзесяці артыкул па пытанні гігіены. У кігіх для чытання для беларускіх школьнікаў на гэты тэмы няма ні радка.

Характэрны такі факт. Школьнікі Інспектары, якія займаліся на курсах перападрыхтоўкі ў Мінску, цікавіліся, які праводзіць у беларускіх школах урокі па тэме «Клопаты пра здароўе». Начальнік навуцальна-метадычнага аддзела Міністэрства асветы БССР Д. Баршчэўская дала такі загадкавы адказ: «Нікікі асобных ўрокаў па ахове здароўя вучняў праводзіць не варты. Выкарыстаць матэрыялы кігі для чытання». А ў кігіх такога матэрыялу няма!

Не класіфікацыя як мае быць Міністэрства асветы БССР і аб пільнашні ўзроўню гігіенічных ведаў на ўсіх курсах перападрыхтоўкі? Кіраўніцкі школі і настаўнікі, незалежна ад професіі і спецыяльнасці, аздавадзіла дзесяці гадзі на выкладанне школьнай гігіены. А Міністэрства асветы БССР ўсё яшчэ «раздумвае», ці варты цалкам прэвэтыць вопыт Расійскай Федэрацыі.

На наш погляд, варты перапынкі не толькі гэта, але і яшчэ адно каштоўнае мерапрыемства, якое арганізуюць праводзіць у РСФСР. Было б велікай карысна і своечасова правесці рэспубліканскую міжасветную нараду па ахове здароўя дзяцей падлеткаў. У секцыях гэтай нарады можна было б абмеркаваць і праблемы навуцальнага плана, і медыка-санітарнага абслугоўвання школі, і санітарна-тэхнічнага абсталявання школьных будынкаў, і рад іншых пытанняў, звязаных з аховаю здароўя дзяцей і падлеткаў.

П. АСТАПЕНА, дырэктар Беларускага навуцальна-даследчага санітарна-гігіенічнага Інстытута, доктар медыцынскіх навук.

П. ІЗВАШЧЕЛЕУ, загадчык аддзела школьнай гігіены Інстытута.

Д. ЛЯШЧЫНСКІ, старшы навуковы супрацоўнік Інстытута.

3. У чытальнай зале бібліятэкі. На пераднім плане вучаніца музычнага вучылішча Тацяна Бачыла.

Фота П. Наватарава. Фотэхроніка БЕЛТА.

3. У чытальнай зале бібліятэкі. На пераднім плане вучаніца музычнага вучылішча Тацяна Бачыла.

Фота П. Наватарава. Фотэхроніка БЕЛТА.

Фота П. Наватарава. Фотэхроніка БЕЛТА.

Фота П. Наватарава. Фотэхроніка БЕЛТА.

Фота П. Наватарава. Фотэхроніка БЕЛТА.

Фота П. Наватарава. Фотэхроніка БЕЛТА.

Фота П. Наватарава. Фотэхроніка БЕЛТА.

Фота П. Наватарава. Фотэхроніка БЕЛТА.

Фота П. Наватарава. Фотэхроніка БЕЛТА.

Фота П. Наватарава. Фотэхроніка БЕЛТА.

Фота П. Наватарава. Фотэхроніка БЕЛТА.

Фота П. Наватарава. Фотэхроніка БЕЛТА.

Фота П. Наватарава. Фотэхроніка БЕЛТА.

Фота П. Наватарава. Фотэхроніка БЕЛТА.

Фота П. Наватарава. Фотэхроніка БЕЛТА.

Фота П. Наватарава. Фотэхроніка БЕЛТА.

Фота П. Наватарава. Фотэхроніка БЕЛТА.

Фота П. Наватарава. Фотэхроніка БЕЛТА.

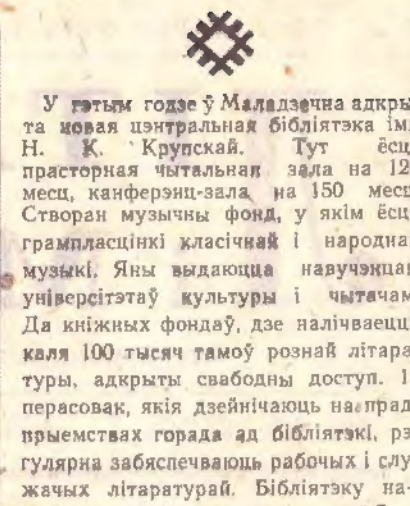
Фота П. Наватарава. Фотэхроніка БЕЛТА.

Фота П. Наватарава. Фотэхроніка БЕЛТА.

Фота П. Наватарава. Фотэхроніка БЕЛТА.

Фота П. Наватарава. Фотэхроніка БЕЛТА.

Фота П. Наватарава. Фотэхроніка БЕЛТА.

У гэтым годзе ў Маладзечна адкрыта новая цэнтральная бібліятэка імя Н. К. Крупскай. Тут ёсць прасторная чытальня з 120 месцамі, канферэнц-зала на 150 месцаў, музычны фонд, у якім ёсць грамзапісы класічнай і народнай музыкі. Яны выданыя навуцным універсітэтам культуры і чытанам. Да кніжных фондаў, дзе налічваецца каля 100 тысяч тамоў рознай літаратуры, адкрыты свабодны доступ. 15 пераважак, якія дзейнічаюць наапрад-прэмерствах горада ад бібліятэкі, рэгулярна забяспечваюць рабочых і служачых літаратурай. Бібліятэку наведваюць звыш 4 тысячы чытачоў.

На здымках: 1. Работніца швейнай фабрыкі № 1 Ала Русіновіч атрымлівае літаратуру ў загадчыцы чытальнай залы Ніны Песку. 2. Вучань 10 класа 5-й сярэдняй школы Кірыя Грыгор'еў ля аб'екта адкрытага доступу да кніжных фондаў.

На здымках: 1. Работніца швейнай фабрыкі № 1 Ала Русіновіч атрымлівае літаратуру ў загадчыцы чытальнай залы Ніны Песку. 2. Вучань 10 класа 5-й сярэдняй школы Кірыя Грыгор'еў ля аб'екта адкрытага доступу да кніжных фондаў.

На здымках: 1. Работніца швейнай фабрыкі № 1 Ала Русіновіч атрымлівае літаратуру ў загадчыцы чытальнай залы Ніны Песку. 2. Вучань 10 класа 5-й сярэдняй школы Кірыя Грыгор'еў ля аб'екта адкрытага доступу да кніжных фондаў.

На здымках: 1. Работніца швейнай фабрыкі № 1 Ала Русіновіч атрымлівае літаратуру ў загадчыцы чытальнай залы Ніны Песку. 2. Вучань 10 класа 5-й сярэдняй школы Кірыя Грыгор'еў ля аб'екта адкрытага доступу да кніжных фондаў.

На здымках: 1. Работніца швейнай фабрыкі № 1 Ала Русіновіч атрымлівае літаратуру ў загадчыцы чытальнай залы Ніны Песку. 2. Вучань 10 класа 5-й сярэдняй школы Кірыя Грыгор'еў ля аб'екта адкрытага доступу да кніжных фондаў.

На здымках: 1. Работніца швейнай фабрыкі № 1 Ала Русіновіч атрымлівае літаратуру ў загадчыцы чытальнай залы Ніны Песку. 2. Вучань 10 класа 5-й сярэдняй школы Кірыя Грыгор'еў ля аб'екта адкрытага доступу да кніжных фондаў.

На здымках: 1. Работніца швейнай фабрыкі № 1 Ала Русіновіч атрымлівае літаратуру ў загадчыцы чытальнай залы Ніны Песку. 2. Вучань 10 класа 5-й сярэдняй школы Кірыя Грыгор'еў ля аб'екта адкрытага доступу да кніжных фондаў.

На здымках: 1. Работніца швейнай фабрыкі № 1 Ала Русіновіч атрымлівае літаратуру ў загадчыцы чытальнай залы Ніны Песку. 2. Вучань 10 класа 5-й сярэдняй школы Кірыя Грыгор'еў ля аб'екта адкрытага доступу да кніжных фондаў.

На здымках: 1. Работніца швейнай фабрыкі № 1 Ала Русіновіч атрымлівае літаратуру ў загадчыцы чытальнай залы Ніны Песку. 2. Вучань 10 класа 5-й сярэдняй школы Кірыя Грыгор'еў ля аб'екта адкрытага доступу да кніжных фондаў.

На здымках: 1. Работніца швейнай фабрыкі № 1 Ала Русіновіч атрымлівае літаратуру ў загадчыцы чытальнай залы Ніны Песку. 2. Вучань 10 класа 5-й сярэдняй школы Кірыя Грыгор'еў ля аб'екта адкрытага доступу да кніжных фондаў.

На здымках: 1. Работніца швейнай фабрыкі № 1 Ала Русіновіч атрымлівае літаратуру ў загадчыцы чытальнай залы Ніны Песку. 2. Вучань 10 класа 5-й сярэдняй школы Кірыя Грыгор'еў ля аб'екта адкрытага доступу да кніжных фондаў.

На здымках: 1. Работніца швейнай фабрыкі № 1 Ала Русіновіч атрымлівае літаратуру ў загадчыцы чытальнай залы Ніны Песку. 2. Вучань 10 класа 5-й сярэдняй школы Кірыя Грыгор'еў ля аб'екта адкрытага доступу да кніжных фондаў.

На здымках: 1. Работніца швейнай фабрыкі № 1 Ала Русіновіч атрымлівае літаратуру ў загадчыцы чытальнай залы Ніны Песку. 2. Вучань 10 класа 5-й сярэдняй школы Кірыя Грыгор'еў ля аб'екта адкрытага доступу да кніжных фондаў.

На здымках: 1. Работніца швейнай фабрыкі № 1 Ала Русіновіч атрымлівае літаратуру ў загадчыцы чытальнай залы Ніны Песку. 2. Вучань 10 класа 5-й сярэдняй школы Кірыя Грыгор'еў ля аб'екта адкрытага доступу да кніжных фондаў.

На здымках: 1. Работніца швейнай фабрыкі № 1 Ала Русіновіч атрымлівае літаратуру ў загадчыцы чытальнай залы Ніны Песку. 2. Вучань 10 класа 5-й сярэдняй школы Кірыя Грыгор'еў ля аб'екта адкрытага доступу да кніжных фондаў.

На здымках: 1. Работніца швейнай фабрыкі № 1 Ала Русіновіч атрымлівае літаратуру ў загадчыцы чытальнай залы Ніны Песку. 2. Вучань 10 класа 5-й сярэдняй школы Кірыя Грыгор'еў ля аб'екта адкрытага доступу да кніжных фондаў.

На здымках: 1. Работніца швейнай фабрыкі № 1 Ала Русіновіч атрымлівае літаратуру ў загадчыцы чытальнай залы Ніны Песку. 2. Вучань 10 класа 5-й сярэдняй школы Кірыя Грыгор'еў ля аб'екта адкрытага доступу да кніжных фондаў.

На здымках: 1. Работніца швейнай фабрыкі № 1 Ала Русіновіч атрымлівае літаратуру ў загадчыцы чытальнай залы Ніны Песку. 2. Вучань 10 класа 5-й сярэдняй школы Кірыя Грыгор'еў ля аб'екта адкрытага доступу да кніжных фондаў.

На здымках: 1. Работніца швейнай фабрыкі № 1 Ала Русіновіч атрымлівае літаратуру ў загадчыцы чытальнай залы Ніны Песку. 2. Вучань 10 класа 5-й сярэдняй школы Кірыя Грыгор'еў ля аб'екта адкрытага доступу да кніжных фондаў.

На здымках: 1. Работніца швейнай фабрыкі № 1 Ала Русіновіч атрымлівае літаратуру ў загадчыцы чытальнай залы Ніны Песку. 2. Вучань 10 класа 5-й сярэдняй школы Кірыя Грыгор'еў ля аб'екта адкрытага доступу да кніжных фондаў.

На здымках: 1. Работніца швейнай фабрыкі № 1 Ала Русіновіч атрымлівае літаратуру ў загадчыцы чытальнай залы Ніны Песку. 2. Вучань 10 класа 5-й сярэдняй школы Кірыя Грыгор'еў ля аб'екта адкрытага доступу да кніжных фондаў.

На здымках: 1. Работніца швейнай фабрыкі № 1 Ала Русіновіч атрымлівае літаратуру ў загадчыцы чытальнай залы Ніны Песку. 2. Вучань 10 класа 5-й сярэдняй школы Кірыя Грыгор'еў ля аб'екта адкрытага доступу да кніжных фондаў.

На здымках: 1. Работніца швейнай фабрыкі № 1 Ала Русіновіч атрымлівае літаратуру ў загадчыцы чытальнай залы Ніны Песку. 2. Вучань 10 класа 5-й сярэдняй школы Кірыя Грыгор'еў ля аб'екта адкрытага доступу да кніжных фондаў.

На здымках: 1. Работніца швейнай фабрыкі № 1 Ала Русіновіч атрымлівае літаратуру ў загадчыцы чытальнай залы Ніны Песку. 2. Вучань 10 класа 5-й сярэдняй школы Кірыя Грыгор'еў ля аб'екта адкрытага доступу да кніжных фондаў.

Часопісы ў красавіку

«НЕМАН»

У № 2 (сакавік—красавік) прэда-прэдадзена апошняя А. Рымко «Мідавоў» (краскі) (пераклад А. Астроўскага), апавяданні А. Лазі-Лазіна «Ван Дамініа» і В. Іванова-Паймона «Апошняя сустрэча».

Часопіс змяшчае новыя вершы І. Бурсава, А. Кукулянскага і пэзму 3. Астапенкі «Эдэм» у перакладзе Я. Кляшчэскага.

Нарысы «Яны ідуць уперад» А. Бя-Бявіча, «Завушчаны шуканні» Л. Марты-Мартына, «Нарач, песня мая» Ул. Варно-Варнава і іншыя.

У часопісе надрукаваны ўспаміны вядомага савецкага кінарэжысёра Э. Ціца «Яны ідуць уперад».

Стагоддзі з дня смерці Т. Шэйчэ-Шэйчэна прысвечаны артыкул В. Ахрыменкі «Кабзар і славянскія літаратуры».

Пра творчасць вядомага дзяржа-дзяржаўскага тэатра Ул. Галубі-Галубіскага ў артыкуле А. Астроўскага «Галубі-Галубіскага».

Літаратурная крытыка прэдадзена артыкулам В. Ахрыменкі «Адама-Адама» (аб рымне А. Адама-Адама) і рэцэнзіямі на зборнік вершаў М. Аўрамяна «Дар-Дар» і на апавесці Б. Прывалава «Несцерка» — чалавек уш

Радасці і засмучэнні дзяцей

Тыдзень дзіцячай кнігі ў Мінску

Стала традыцыяй: апошні тыдзень сакавіка — тыдзень кнігі. У гэты дні юныя чытачы сустракаюцца з пісьменнікамі ў бібліятэках, клубках, палатках культуры, расказваюць пра тых твораў, якія ўсхвалялі іх, пра героў, якія спадабаліся. Тыдзень кнігі стаў спецабласцю свецкай культуры таго ці іншага года. Дзяцей твор, нецікавы, непрыгожа выданы друкарнай — скажучы і пра гэта юныя чытачы.

Тыдзень кнігі гэтага года па-заўсёгда традыцыйна сустрачаў школьнікаў і студэнтаў з пісьменнікамі ў Палацы культуры прафсаюзаў. Сюды прыйшлі Я. Маўр, М. Лынькоў,

Значна цікавей прайшла сустрачка пісьменнікаў са сваімі чытачамі ў дзіцячых бібліятэках Вараўска-Ляскаўскага раёна. Тут першыя слова было прадастаўлены кніжкам. Вялікія вокладкі любімых кніг, намалёваныя яркімі фарбамі, ратуючы аживалі — адзін за адным расказвалі маленькіх чытачам пра тое, што хавалася пад скупой, інакш раз невялікай назвай. Дзеці гаварылі пра дружбу, пра любоў да Радзімы, пра ўсё добрае, чаму навучылі іх кніжкі. Як зачараваны сядзелі тоці — Алесь Якімовіч, Эдзі Агнявец, Алесь Пальчэўскі, Пётр Руцкі, — слухалі і разумелі, дзе патрапілі густу маленькіх наведвальнікаў бібліятэкі, дзе памыліся, разумелі, пра што трэба пісаць і што не хваляе.

Да Тыдня дзіцячай кнігі падрыхтаваліся многія работнікі кнігавядзення. Так, у Цэнтральным кніжным магазіне сталі абсталяваныя выставкі, на якіх можна ўбачыць лепшыя творы беларускіх пісьменнікаў, выдадзеныя ў апошнія гады. Тут вершы Янкі Купалы, Якуба Коласа, Васіля Віці, аповяданні Змітрака Бядулі, народныя казкі. Літаратура ёсць і

для самых маленькіх і для тых, хто хутка змяніць піянерскі галштук на камсамольскі значок.

Але вернемся ў Палац культуры прафсаюзаў. Тыдзень тут прайшоў так, як кажуць, абшчыны мерапрыемстваў. Сабралі 500 дзяцей, запісалі пісьменнікаў і кніжнікі кіеў. І — усё. Яшчэ не паспелі пісьменнікі развітацца з дзецьмі, як масавыя літэратурысты: «А дзеці, дзеці, прасіліся...» Так прайшоў Тыдзень у Палацы. Не было ні цікавых размоваў, ні выставак, ні сабродных сустрач, якія б запаміналіся на доўга.

Не, мы казалі няпраўду. Размовы, былі. Размовы, якія называюць культурнымі. У іх не ўдзельнічалі ні пісьменнікі, ні работнікі Палаца. Гаварылі ў асноўным дзеці між сабою.

— Ты купіла кніжкі? — пытаецца чаркавае дзіцячына ў сяброўку.

— Не.

— Чаму?

— Ай, яны нейкія... — дзіцячына зморшчылася і дадала: — замурзаныя...

«Яны нейкія...» Так. Выгляд мунічкі кніг не вабюць. Вокладкі шэрыя, невыразныя. Фарбы распыліліся. І хоць кнігі былі новыя, выглядалі яны спраўду замурзанымі.

Пасля Палаца мы зайшлі ў адзін магазін, у другі. Усюды тая ж карціна.

— Цяпер нічога! — гавораць прадаўцы Цэнтральнага кніжнага магазіна. — Цяпер пачалі выдаваць лепш. Вось пасля вайны...

Дзіўнае параўнанне: пасля вайны. А яны выдалі ў 1920 г.? А пра Пятра Вайлюкі? Чаму не параўнаць кнігу «Над краем спяваюць гудкі», выдадзена ў Мінску, з кнігай «Гусяныя трыгаты» В. Мядзведзева, таксама выдадзена ў Мінску, але па заказе Маскоўскага выдавецтва? Першая — шэрая, у аднаголіным літэратурным пераплаце, без фарб, з дрэннымі фотаздымкамі. Другая — прыгожая, з акуртынымі малюнкамі. Або ўзяць кнігу «Балотныя скарбы» А. Чаркава. Добрая, цікавая кніга. Яе ахвотна бяруць школьнікі.

А яны выдалі? Сорамна за майстэрства літэратуры і беларускіх мастакоў! Не ведаюць, навічваюцца афармленнем кнігі? «Смелыя людзі» А. Якімовіча, «Сушкі» І. Злотніка, «Сіні домік, сіні дом» Н. Гілевіча, «Лясная калыханка» С. Шумікевіча і інш.

Мы павінны сказаць, што маленькім чытачам рэспублікі не шацуюць не толькі ў тым, што кудыла выдалены кнігі. Паспрабуйце купіць кніжку аб беларускім мастацтве. Не знайдзеце. Такія кнігі не планавалася да выдання. А чаму яны кнігі для дзяцей пра родную рэспубліку? Зборнік «Над краем спяваюць гудкі» знаёміць толькі з буйнейшымі заводамі і фаб-

рыкамі Беларусі. А вяртае скласці зборнік, каб у ім расказвалася пра мастакоў, пра культуру-асвету ўсёй краіны, пра каласе будучыня, пра рэкі і азёры, пра кампозітары і артыстаў. Дарэчы, дзіцячы выдавецтва (Масква) запісала серыю такіх зборнікаў. Будзе выдадзена і кніга пра Беларусь. А вось рэдакцыя дзіцячай і юнацкай літаратуры Беларускага выдавецтва амаль штогод радзіць юным чытачам перавыданнямі на рускай мове зборніка «Ніколі не забудзем». На роднай мове гэтай кнігі ў продажы няма.

Разглядаючы вітрину ў дзіцячай літэратуры, хатняя гаспадыня М. Пілатовіч з жалем гаворыць:

— Не магу знайсці кнігу пра культуру паводзін школьніка. Наўжо цяжка скласці такую?

І спраўду, выхаванне падрастаючага пакалення — справа цяжкая і адказная. Бадзям патрэбны падручнікі, якія дапамагалі б ім у гэтым. Але ж можна напісаць кнігу і для юнакоў, у якой расказвалася б пра вясёлыя, павагу да старэйшых, пра сяброўства.

М. Пілатовіч мае рацыю, каб гаворыць, што Тыдзень кнігі з'явіцца сапраўды паважлівай для школьнікаў, калі на вайсковых бібліятэках і магазінах будзе многа кніг добрых і розных.

На здымках: Я. Маўр (злева ўверсе) і Я. Брыль падпісваюць аўтаграфы. Гэтыя здымкі зрабіў Аляксандр Зарубаў, вучань 9-га класа 33-й сярэдняй школы г. Мінска. Ён прыйшоў у Палац культуры з намерам «наздымаць» як найбольш кадрэў. Але хлопцы не пашанцавалі: не паспеў ён зняць і некалькі кадрэў, як сустрачка скончылася.

Уж. ГАРПЕНІК.

Андрэеўскі конкурс

У сакавіку грамадскае Мінска адзначыла стагоддзе з дня нараджэння выдаўца рускага музычнага-балетнага, стваральніка першага ў Расіі Аркестра народных інструментаў В. Андрэева. Гэтай даце былі спецыяльна прысвечаны конкурс на лепшае выкананне твораў Андрэева самадзейнымі інструментальнымі калектывамі горада.

Лепш за ўсіх выступілі аркестры народных інструментаў Палаца культуры прафсаюзаў, гарпрамсавета, Мінскага аўтамабільнага завода і тэхнікума лёгкай прамысловасці.

Кожны з гэтых калектываў мае сваю мастацкую індывідуальнасць, свой выканальны стыль. У аркестры Палаца культуры прафсаюзаў раўнацэнна прадстаўлены групы домраў і балалаек, што ў самадзейнасці сустракаецца не так ужо часта. Музыку на прагулаў і яго выкананні вядзе Андрэева «Файн» і «Палане».

Адзін з найцікавейшых твораў Андрэева — апрацоўка народнай песні «Свешчэ месці», якая патрабуе тэхнічнага майстэрства домравай групы, — удаўся аркестру Дома культуры мясцовай прамысловасці. Гэты калектыў валодае добрым музычным ладам.

Для калектыву Дома культуры аўтамабільнага завода характэрна мяккае гучанне інструментаў.

Астатнія самадзейныя аркестры выступілі наможа слабой. Усім ім унахвалены аднолькавы недахоп: неапрацаваныя інструментальныя групы, дрэнны строй. Некаторыя кіравальнікі калектываў ніяк не могуць пазбавіцца няправільнай манеры дырыжыравання, сточны перад аркестрам з інструментам у руках.

Андрэеўскі конкурс каштоўны тым, што па ім можна было меркаваць, як развіваецца інструментальны жанр у мастацкай самадзейнасці. У конкурсе прымаў ўдзел нават зусім малады калектыў, створаны некалькіх месцаў назва. Сарод іх: аркестры народных інструментаў Дома культуры будучыня трэста № 5, радыёзавода, будучыня аўтамабільнага завода.

Разам з тым, конкурс паказаў, што музичная самадзейнасць ацвячае вострую патрэбу ў кадрах кваліфікаваных кіравальнікаў-дырыжораў. А пакуль няма вырашана гэтую назадавую праблему. Бо музычныя школы і вучылішчы мала рыхтуюць кіравальнікаў народных аркестраў і выканальнікаў на народных інструментах.

Г. АНАНЬЕВА.

На кніжнай паліцы

Арлова М. А. Мастацтва Сацыялістычнага Руху. Мінск: Беларускае выдавецтва прафсаюзаў ССР, 1960. 326 стар., з ілюстрацыямі (Аналіз мастацтваў ССР, Інстытут тэорыі і гісторыі вышэйшага мастацтва). 2,600 экз. Цана 3 руб. 60 кап.

Кніга прысвечана развіццю беларускага выяўленчага мастацтва — жывапісу, скульптуры, графікі. Першы раздзел уяўляе сабою кароткі гістарычны нарыс развіцця беларускага выяўленчага мастацтва ў дзевяціцвяці перыяды. Тут ёсць цікавыя фактычныя матэрыялы аб творчасці прыгожых мастакоў, паказаны шляхі станаўлення беларускага развіцця мастацтва, яго дэмакратычныя тэндэнцыі і сувязі з рускім мастацтвам.

Асноўны змест кнігі складае абгульчанае вывучэнне важнейшых этапаў развіцця беларускага мастацтва — ад Кастрычніка да Вялікай Айчыннай вайны, у гады Айчыннай вайны і ў пасляваенны перыяд (да 40-гадовай БССР).

Аўтар паказвае станаўленне, развіццё і дасягненні мастацтва сацыялістычнага рэалізму ў Беларусі, характарызуе творчасць майстроў старажытнага пакалення і маладых беларускіх мастакоў.

Кніга добра ілюстравана, мае 170 таварных рэпрадукцый і вялікую бібліяграфію матэрыялаў па беларускаму выяўленчаму мастацтву.

МАСКВА. На сцэне Маскоўскага Мастацкага акадэмічнага тэатра імя М. Горкага адбыўся грамадскі прагляд камедыі К. Гальдоні «Слуга двух паноў» у выкананні рабачай тэатральнай студыі Дома культуры станкабудавальнага завода «Чырвоны пралетары».

На здымку: сцэна са спектакля. Фларында — інжынер В. Філікаў, Труфальдзіна — машыніст чыгуначнага дэпо Н. Мілін.

Фота Н. Сітнікова.

Фотакроніка ТАСС.

Спявае Гмыра

Як старога знаёмага і нават добрага прыяцеля сустрацілі выдатнага славянскага славянскага артыста Саюза ССР Б. Гмыра.

Майстэрства Б. Гмыры вабляе перш за ўсё тым, што ён добра адчувае стыль і форму вакальных твораў і адпаведна гэтаму адбірае музычныя фарбы для іх сцэнічнага ўвасаблення.

Голас артыста (высокі бас з глыбокім рэгістрам) багаты абертонам, які даючы яму магчымасць выкарыстоўваць розныя адценні і юанскі гучанне. Дзякуючы гэтаму, спевы яго набываюць моцную выразнасць.

Значнае месца ў канцэртных праграмах артыста займаюць героіка-патрыятычныя творы. Да ліку лепшых з іх трэба аднесці маналог салдата з араторыі С. Жданова «Сталінградская легенда», выкананы ў першым аддзяленні канцэрта, які адбыўся на даўня ў Мінскай акруговым Доме афіцэраў.

У гэтым жа аддзяленні выконваліся творы Шумана, Шуберта. Усе яны вызначаліся лірычнай пранікнёнасцю. Асабліва спадабалася слухачам «Вічэрняя серанада» Шуберта, якую ў выкананні баса пачуць можна не так часта.

У гэтым жа аддзяленні выконваліся творы Шумана, Шуберта. Усе яны вызначаліся лірычнай пранікнёнасцю. Асабліва спадабалася слухачам «Вічэрняя серанада» Шуберта, якую ў выкананні баса пачуць можна не так часта.

Славянскі шчырасцю і задушаўнасцю вызначалася выкананне артыстам украінскіх народных песняў. Асабліва кранула прысутных адна з лепшых песняў украінскага народа на словы Тараса Шаўчэнкі — «Думы мае».

Добрае слова хочацца сказаць пра партнёра Б. Гмыры — заслужанага артыста УССР Л. Астрыну. Мы ўбачылі не толькі акампаніятарку, але і мастака — непасрэдна ўдзельніца сапраўднага мастацкага ансамбля, які заўсёды павінен існаваць паміж спеваком і піяністам, каб яго найбольш дасналі да слухача аўтарскую задуму кожнага твора.

Б. Гмыра прыняў таксама ўдзел у сімфанічным канцэрце, дзе выканаў арты з опер С. Рахманінава, Дж. Вердзі, Дж. Расціні.

На здымку: спявае Б. ГМЫРА.

Ю. МАТРАЕУ.

Падзеі. Факты. Навіны

Планетарый у Кобрыве

Многія гады стаў у цэнтры Кобрынскага сабора. Ён быў сведкам жорсткага рэжыму кара-самадзеяў, панавання пісудчыкаў. Бачыў ён і напалеонаўскія полчышчы, орды нямецкіх акупантаў. Сабор быў месцам разлітнага дурману і ашуканства народа, месцам казакіх царкоўнікаў. Але прышоў час — сабор аказваўся патрэбным. Дзім і гэтым вялікім будынку акупіраваў планетарый. Цяпер тут будуць праводзіць лекцыі і будовае сусвету, аб руху небесных сфераў.

Першым наведвальнікам планетарыя быў ўдзельнік семінара лектараў-аўтастаў раённага Таварства па распускоўскаванню палітычных і навуковых ведаў. Яны праслухалі лекцыю кандыдата фізіка-матэматычных навук С. Пахуты «Палёт у космас» і «Ці ёсць жыццё на іншых планетах».

Кобрынскае аддзяленне таварства запісалавае цыкл лекцый, якія будуць чытацца ў планетарый. Сарод іх лекцыя аб будове сусвету. Ёе прысвечана тэме фізікі сярэдняй школы № 2 Кобрына тав. Уладзіміра. Будучы прычэпны таксама лекцыя «Жыццё на другіх планетах», «Дарога да зорак» — пра запуск касмічных караблёў-спадарожнікаў і інш. Для чытання лекцый прыгаворваюцца лепшыя лектары.

У планетарый арганізавана дзяржаўнае лектараў-аўтастаў. Работа планетарыя будзе садзейнічаць пашырэнню і паглыбленню навуковай і асветнячай прапаганды.

М. НЕМЦАВА.

Сібірскія лясы ў Беларусі

Радзіма амурскага акасіту — Далёкі Усход. Гэтая парода дрэва мае вялікае народна-экалагічнае значэнне. Драўніна акасіту знаходзіцца шырокае прымяненне ў суднабудаванні, фанернай і мезавой вытворчасці.

Не менш каштоўнымі ўласцівасцямі валодае сібірская лістоўніца. Высокая трываласць драўніны, здольнасць на працягу многіх год захоўвацца ў зямлі і вадзе абумоўліваюць прымяненне яе ў розных галінах народнай гаспадаркі. Асабліва шырока лістоўніца прымяняецца ў чыгуначным будаўніцтве.

З драўніны лістоўніцы здабываюцца высокакачэвыя камеды, якія з'яўляюцца каштоўным і дарагім кампанентам у тэкстыльнай прамысловасці, запалкавай і фармацыйна-вытворчай. З жалізы сібірскай вырабляюцца тэрпінтыны — важны ў хімічнай прамы-

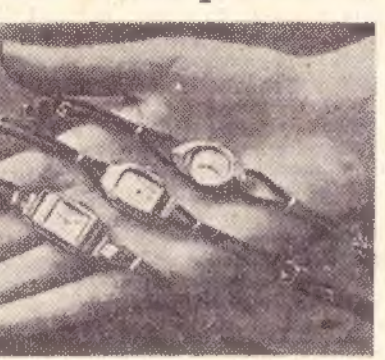
словаці продукт, які складаецца з дзве шпітгару і каніфолі.

Вось чаму праблема акасітава-лістоўніц амураўскага акасіту і сібірскай лістоўніцы была адной з галоўных у рабоце беларускіх лясаводцаў. Пасля шматгадовах доследных работ і эксперыментаў удалося акасітава-лістоўніц гэтыя лясаводыя пароды, але масавай пасадкі амураўскага акасіту і сібірскай лістоўніцы не праводзілася. Толькі высюю гэтага года намечана высадыць каштоўныя пароды сібірскіх лясавод на плошчы ў трыцца тэктараў.

З Галоўнага ўпраўлення лясной гаспадаркі БССР паведамілі таксама, што ў бліжэйшыя дні пачынаюцца пасадкі дубу, ёлка, сасны, кляну і іншых каштоўных парод, якія растуць у рэспубліцы. Усёго ў гэтым годзе на пасадкавыя плошчы і гадавальнікі адведзена 42 тысячы тэктараў угоддзяў.

Гадзіннік «Зара»

На жаночай дэлоўнай тэатры гадзіннік. Яны вабяць сваёй мініяцю рэалізму, прыгажосцю афармлення. Марка гадзіннікаў — «Зара». Іх выпускае Мінскі гадзінніцка-вазавод. Гэта — апошняя мадэль, якая створана беларускімі майстрамі дакладнага ходу. Яны на канверты надуваю, але папулярнасць іх — вялікая. З усіх куткоў Савецкага Саюза прыходзяць на завод пільмы, у якіх — добрыя водгуку на прадукцыю прадпрыемства. З адпаведным ім'ем гадзіннікі «Зара» жакачы Чэхаславакіі і Англіі.

У гэтым гадзінніку канструктары беларускіх гадзінніцкая мяркуюць уадакарнілі мадэль «Зара» — сучаснаму афармленню з мармуровым і цэнтральнай, секунднай стрэлкай.

На здымку: мадэль беларускага гадзінніка «Зара».

Фота У. Крука.

Сустрача з паэтамі

У Мінскай сярэдняй школе № 40 імя Багдановіча адбылася сустрачка з беларускімі паэтамі А. Астрыкам і Р. Няхам. Паэт Анатолій Астрыка расказаў вучням, як ён пісаў кнігу «Прыгоды дзеда Міхэля» і працаваў над кніжкай новых вершаў. Са сваімі твораў пазнаёміў школьнікаў Р. Няхай.

Пасля выступленняў паэтаў вучні паказалі мастацкую самадзейнасць, якая называлася «Любіце кніжку».

У дні вяснавых навінаў

Удзень і ўвечары поўна глядачоў у Рэспубліканскім тэатры юнага глядача. Тут кожны дзень паказваецца школьнікам на два спектаклі.

Вучні малодшых класаў прагледзілі паставіўкі «Прыгоды Чыналіна» Дж. Радары, «Казачны дом» М. Стэліка, «Аляксандра перасякі» Т. Габэ. Для вучняў сярэдня і старэйшых класаў паказваецца спектакль «На прапачы» В. Белазэрава, «Рэвізор» М. Тоголя.

Аматарскі фільм

Аматарская кінастудыя, маладыя воіны Беларускай ваеннай акадэміі знялі фільм пра моладзь. У якой эпізадычна расказана пра жыццё вучоў, аднакласнікаў камсамольцаў Беларусі. Праглядаць філь-

ма адбыўся ў Мінскай акруговым Доме афіцэраў. На ім прысутнічалі работнікі кінематэграфіі, пісьменнікі, журналісты, ваеннаслужачыя.

Патрэбен рэпертуарны зборнік

Сярод студэнтаў Гродзенскага музычна-педагагічнага вучылішча многа кіравальнікаў мастацкай самадзейнасці. У пошуках рэпертуару тэатраў з іх наваткі пачынаюць ўважліва «Рэпертуарны зборнік».

— Вось бы нам такі! — зайдорацілі ўсе.

Сапраўды, добрую ініцыятыву прайма Міністэрства культуры Украіны ССР, выпускаючы ў свет такі штомесячнік. У ім пяць раздзелаў: першы прафесійнальных і самадзейных украінскіх кампозітараў; паэзія і проза; сатыра і гумар; інструментальныя творы; адналючавыя п'есы.

Паўстае пытанне, ці вяртае нам такія да 30-х гадоў і выдаваць мастацтвам тиражом на асобных лістоўках лепшыя п'есы нашых кампозітараў, які гэты рэжыме Г. Загародніч у артыкуле «Саматужным спосабам» («Літэратура і мастацтва» ад 14 сакавіка г.г.) Нам патрэбны не толькі п'есы, але і навіны інструментальных твораў, сатыра, гумар, навінкі п'есні!

Ці не лепш і нам на прыкладу суседзяў выдаваць свой рэпертуарны

зборнік, дзе б можна было друкаваць не толькі п'есы, але і лепшыя ўзоры паэзіі, прозы, гумару, сатыры, інтэрмеды, адналючавыя п'есы. Я атрымліваю вельмі многа лістоў ад кіравальнікаў мастацкай самадзейнасці з просьбай даслаць ім беларускія п'есы. Рэспубліканскі Дом народнай творчасці рыхтуе да выдання твораў самадзейных кампозітараў, але калі ён убачыць свет?

Мастацкая самадзейнасць вельмі перш за ўсё адсутнічае ў пераходных інструментальных твораў, твораў сатыры і гумару. Яны ёсць. Больш ініцыятыўна кіравальнікі ўмудраюцца іх перапісваць адзін у аднаго, распаўсюджваць у руках, але гэта не выход са становаца.

Ці не прасцей для зааважвання патрэб самадзейнасці ў навінкі нашых рэпертуары рэгулярна выдаваць рэпертуарны зборнік хоць бы раз у два месяцы.

А. ЧОПЧЫЦ,
загадчык навукальнай часткі
Гродзенскага музычна-педагагічнага вучылішча.

Буржуазныя норавы

«ВЫСТАўКА» НА БУЛЬВАРЫ

Стары чалавек з доўгімі валасамі, у кашучым, запіскавым фарбамі, схіліўся над тратуарам. Пад яго ўмелымі рукамі на асфальце ўзнікае карціна: блакітная неба, залучены твар дзіцячына, птушкі...

Па тратуары, старажыныя не наступілі на карціну, ідуць пешаходны. Некаторыя спыняюцца і назіраюць за работай мастака. Побач з мастаком стаіць бліжэйшы кубак з налісам: «Дзякую за ўвагу». Зрадуку ў яго са знонам падаюць манеты. Не ўнімаючы галавы, мастак працягвае працу.

Паступова колькасць глядачоў павялічваецца. Акружыўшы мастака, яны выказваюць свае завагі аб карціне. «Як прыгожа!» — усклікае худзенькая дзіцячына. Раскошна апрачэная дама, якая гаворыць з амерыканскім акцэнтам, вельмі засмучаецца, што гэты шэраў неўможа купіць і павесіць у сабою.

Закончыўшы карціну, мастак не з'явіўся на публіку, узяўшы за наступную.

За поўсутні крокаў ад яго размясціўся другі мастак. Карціна, якую ён малюе, называецца «Давіда». Пад уплывам мазкаў яго пензілі на тратуары кутка ўзнікае вуглавы твар біблейскага героя, глыбока вочы, вальны рот. Некалькі хвілін — і карціна гатова.

Карэспандэнт газеты «Юманітэ» зацікаваўся працай буржуазнага мастака. Ён гукаў за некаторымі з іх. Вось што ён далаваў, напрыклад, пра аўтара «Давіда». Заваў яго Казэ Боні. Яго 28 год. Ён скончыў мастацкую акадэмію ў Мадрыдзе, а затым — акадэмію прыгожых мастацтваў у Парыжы. Малюванне на тратуары ён называе «выстаўкай»

Па старонках зарубешнага друку

сваіх работ, выстаўкай, якая «дазваляе трымаць цесныя кантакты з навукай». Пра ролю, якую адыграе кубак з мазкамі і налісам: «Дзякую за ўвагу», мастак сціпла ўмоўнае...

ЯК РОБІЦЦА РЕКЛАМА

Аўтамабільныя гонкі ў Амерыцы даўно сталіся свай спартыўным характар і ператварыліся ў чыста камэрцыйнае мерапрыемства. Кожны гончык рекламе выраба любой-небудзь фірмы. Сродкі, выдаткаваныя фірмай на фінансаванне гонак, з бярэшым акупляюцца павялічаным збытам прадукцыі.

Жуан Карлас Навоне, які атрымаў ад фірмы «Мірба» гончыную машыну, павінен быў як бы там ні было дамагчыся, каб фатаграфія яго машыны з вялікім налісам, якая рэкламуе прадукцыю фірмы, з'явілася на першых старонках газет і часопісаў. Ён дамогся гэтага. Як гэта адбылося, расказвае часопіс «НБ».

На мотатонках, якія адбываліся на даўня ў Буэнас-Айрэс, машына